

Mra Gatuileu

22 Octombrie 1951

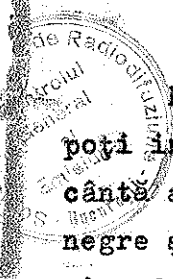
Prof. Șt. A. Marinescu

CÂNTECE OSTASEȘTI DIN RAZBOI

Distribuit de

22 oct 1951

Gratuit de

Nu știu ce înțelept a spus odată că în casa unde se aud cântece și jocuri poți intra fără teamă, fiind că acolo vei găsi prieteni. Și, în adevăr, cine cântă are sufletul ușor, chiar dacă îl apasă grija și necazul, iar gândurile negre și haine nu pot sta împreună cu cântecul. Cântecul nu lasă ca zgura răutății și-a dușmăniei să se prindă de suflet, ci o sfărâmă și-o împrăștie s'o ducă bătaia vânturilor în depărtările neștiute.

Românul nostru e frate bun cu cântecul. Lui îi spune tot ce are pe suflet, bucurie sau întristare, amăgire sau nădejdie ; și la rău și la bine el cântă și-și topește în cântec tot aleanul. În cântecul lui, domolit ca un șopot de apă lină sau săltăreț și guraliv ca izvorul de munte, se înfrățesc laolaltă calul, pădurea, drumul, cucul, frunza și luna ; toate îi țin tovărășie, să-l bucure la bucurie sau să-i mângâie sufletul în clipe de tristețe. Cântecul românului începe cu frunză verde, fiind că frunza cea verde înseamnă pădurea, înseamnă primăvara, înseamnă clocot de viață nouă. Frunza este astfel nu numai început de cântec, dar și chee de suflet, fiind că ea dă drumul inimii să-și spună în cântec taina ce-o frământă și-o stăpânește.

Veacuri dearândul, veacuri multe, românul a cântat ca plugar sau păstor, în urma plugului sau la secere, la pășune cu oile în vârf de munte sau la stână în jurul focului. Iar când vremile se înăspreau și Domnul țării îl chema la oaste, el a știut să cânte și ca soldat, în jurul steagului, în fâlfâirea lui semeată. Vâjiitul plumbului dușman sau glasul răbufnit al tunului nu i-au curmat viersul și nu i-au frânt cântecul. După ce viul luptei se domolea, în clipa trecătoare de răgaz sau de odihnă, cântecul se furișa iar pe buze și sufletul, uitându-se pe sine, se pierdea în vers domol și înflorat de cuvinte.

Cântecele de război au în ele însă alt viers și alte gânduri. Se oglindesc în aceste cântece aduceri aminte din vremi de liniște, împletite cu greutate și necazurile clipei. Soldatul care cântă nu uită înfrățirea lui cu pădurea, cu munții, cu râurile, cu păsările, căci tot pe ele le cheamă și tot lor își spovedește sufletul și dorul.

Ascultați cum cântă un soldat care a luat parte în luptele de la Cerna, sunt acum douăzeci și trei de ani. El îi spune Jiului tot aleanul, ca unui vechi și bun frate.

Foicică de sulcină,
Floare care îmi alină
Inima de jale plină,

Ție doar mă jeluiesc
Și sufletu-mi spovedesc
Și dorul mi-l potolesc.

Foaie verde trei smicele,
 Jiule cu pietricele,
 Triste-s malurile tele ;
 Triste sunt și speriate
 Că tot bate tunul, bate
 Și 'n păduri adânci răsbate
 Și fug păsările toate
 Risipite, speriate.
 Iar în văi adânci de munte
 Stau soldații trezi și-așteaptă
 Ca să 'nceapă luptă dreaptă.
~~Foaie verde iasomie,~~
~~Jiule cu apă vie,~~
~~Jiule neestenuit,~~
~~Sparge munții de granit~~

~~Foaie verde iasomie~~
 Jiule cu apă vie
 Și 'n păduri debrad fă-ți cale
 Și te du mereu la vale
 Până 'n poarta casei mele.
 De-i vedea pe mama 'n prag
 Spune-i, Jiule, cu drag
 Că-s voinic și sănătos
 Ca bradul cel mai frumos.
 De-i vedea sara 'nserat
 Chipul mândrăi 'ngândurat
 Ascultându-ți apa lină,
 Tu-l desmiardă și-l alină
 Și-i vorbește 'n limba ta
 Să nu-și uite dragostea,
 Și-i grăește cum grăești
 Jalea să i-o risipești.

Un alt cântăreț, soldat din părțile Giurgiului, pronit cu regimentul 68 infanterie, povestește luptele de pe valea Prahovei, așa cum le-a văzut și le-a înțeles sufletul său de plugar cuminte și de ostaș credincios.

Foaie verde avrămeasă
 Intr'o zi cu ceață groasă,
 Friguroasă și brumoasă,
 Veni ordin să pornim
 Și la munte să suim
 Pe culmea Predealului,

Sus în vâeful muntelui.
 Foaie verde numai floare,
 La Azuga mai devale
 Și-a făcut dușmanul cale
~~Să dă foc în drumul lui.~~
~~Arză-l para focului.~~

Infrățit cu ofițerii, soldatul-plugar s'a legat de ei cu tărâna vieții și-a morții. Rănirea sau moartea unui ofițer arunca tristețea cea mai grea în rândurile ostășești. Ascultați câtă jeale este cuprinsă în această fărâmă de cântec, la moartea unui ofițer.

Foaie verde cum e foia
 Mai devale de Sinaia,
 Unde Prahova spumează
 Și munții de tun oftează,
 Doarme singur-singurel
 Un voinic de ofițer.
 Doarme somul dreptilor,
 Somnul greu al morților,
~~Lovit în piept de-o granată,~~

~~De-o granată blestemată,~~
 Ofițer-ofițeraș,
 Frate bun, frate ostaș,
 Frate drag nedespărțit
 De-aceiaș soartă sortit,
 Cu moartea te-ai logodit
 Ca să-i fi pe veci iubit
 Și moartea te-a luat la ea
 Ca să nu mai simți jalea.

Moartea generalului Praporgescu, unul dintre eroii cei mai mari și mai încărcăți de glorie ai războiului nostru pentru întregirea neamului, nu putea să nu găsească vers de mahnire și de tristețe în cântecul ostășesc. Ascultați cum îl plângea un soldat din regimentul 77 infanterie, de fel din părțile Brailei.

Foaie verde măr domnesc,
Generalul Praporgescu
Fu lovit d'un glonț ~~câșesc,~~
In creștetul capului,
In lumina ochiului ;
~~Glonț deșman,~~ glonț blestemat

Inima ne-ai săgetat,
Sufletul ne-ai sângerat,
Că de când ni l-ai ucis
Parcă soarele s'a stins,
Parcă stelele-au pierit
Și cerul s'a înegrit.

Marile fapte de arme din timpul războiului nostru au găsit răsunset în cântecele ostășești. Ascultați cum înfățișează cântărețul ostaș trecerea Dunării de la Flămânda, sub comanda generalului Averescu.

Foaie verde siminoc,
Intr'o noapte cu soroc
Am pornit la Dunăre
Ca să facem pârție
Peste apele umflate,
Inegrite și 'nspumate,
~~Și izbită deșmanat 'n spate,~~
Și-altă frunză anghinare,
Cât ai face o țigare
Se făcu un pod de-l mare

Și pe-o noapte 'ntunecată
A trecut oștirea toată
Peste Dunărea cea lată,
Fără teamă, fără frică
Trecu oastea cea voinică
Că avea în fruntea ei
General un pui de smei,
Malt la trup și subțirel,
~~Cu ciac și cu mititel,~~

In luptele din Moldova, când un neam întreg făcea straje la porțile ei, apărând cu ultima dârjenie pământul scump al țării, cântecul ostășesc este mai plin de tristețe, dar nu-ș scade însuflețirea și nădejdia în biruința noastră. Ascultați acum ce minunat înfățișează în cântec un soldat din regimentul 28 infanterie, de fel din părțile Teleormanului, gândurile și simțirile din tranșeele de pe valea Trotoșului.

Frunză verde-a pirului
Sus pe dealul Virului
Iarba verde nu mai crește,
Floarea nu mai înflorește,
Că tranșeele adânci
Au spart dealuri, au spart stânci,
Și-au croit poteci în ele
Peste văi, peste vălșele.
Foaie verde ca tutunu,
La cota o mie unu
Zi de zi bubuie tunu ;

~~Zi și noapte pușca cântă,~~
~~Mitraliera descântă.~~
Tunule, frate haiduc,
Unde trec, unde mă duc
Numai glasul tău l-ascult,
Cum răsună și răsbate
In văile desfundate,
In păduri întunecate.
Foaie verde foi de luncă,
Zăbrăuț, vale adâncă,
Cine-ți bate și-ți frământă

Malul cu poenele,
Munții cu pădurile
De-ți gonește păsările ?
Frunzuliță viorele
Oftează cele vâlcele
Când se sparge bomba 'n ele ;
Oftează adânc, cu foc
Că n'au pace, nici noroc
S'audă doine cântând
Si ciobanii răsărind

În deșișul găgului,
În pădurea bradului.
Pe drumul lung și cotit
Suie tunul ruginit
Cu sânge tânăr stropit ;
Sue 'n sus și tot mai sue
Ca să-și facă cetățuie,
Ca să-și facă azăvad
În frunzișul des de brad,

În acest cântece de război se găsesc prinse în vers, așa cum a îngăduit clipa de odihnă și de liniște, chipurile marilor comandanți ai oștirii. Aceste chipuri au rămas în cântec așa cum se oglindeau ele în sufletele soldaților. Iată chipul generalului Moșoiu :

Foaie verde de trifoi,
Trifoiși în patru foi,
La cota o mie doi
Veni general Moșoi
Si îndată cum veni

Oastea se însufleți,
Tunul aprig bubui
Și dușmanii 'norenzi,
Ca generalul Moșoi
Nu stia să dea 'nșoi.

Cântărețul de război, soldat simplu și cuminte, plugar sau păstor, fără meșteșug în cântec, găsea prilej de bucurie și de îmbărbătare ori de câte ori îl cerceta în tranșee vre un mare chip al oștirii. Astfel când a fost anunțată sosirea pe front a Prințului Carol, se răspândise între soldații Diviziei a treia de sub comanda generalului Mărgineanu un fior de bucurie și îmbărbătare nespūsă. Cântărețul nu lăsă să treacă această clipă de caldă înfrățire camaraderească cu cel care însemna nădejdia de mâine a unui neam și taina dârjeniei sale de-atunci, fără să n'o prindă în cântec.

Frunză verde-a spinului,
Pe vârful Cașinului,
Urcă-un mândru ofițer
Subțirel și tinerele
Cu alți patru după el.
Si-altă frunză de cicoare
Urcă sprinten pe cărare
Și se bagă în tranșei
Să-și vadă soldații săi.

Foicică și-o lălea
Ofițerul că 'ntreba :
← Camarade, știă că ba
Cum să apără țara ?
→ Să trăești, Măria Ta
Pân' la moarte vom lupta
S'apărăm a noastră țară
De dușman și de ocară.
→ Bravo, camaradul meu,
Să te ție Dumnezeu,
Si pleca apoi voios
Ofițerul cel frumos.

Lupta de la Mărășești, care a fost cea mai glorioasă mărturie a vitejiei românești, a găsit cântăreți soldați care s'o povestească așa cum au văzut-o și au simțit-o. Aceste cântece au izvorât nesilit din sufletul celor cari au fost părtași ai acestei lupte de pomină, fără nici o înfloritură. Acultați-o :

Foicică din brădet,
 Drag imi ești frate Siret
 Când treci la vale încet.
 Dar când treci învâlvorat,
 Cu mâl galben îngroșat,
 Necăjit și turburat,
 Nu ți-s farate, nu ți-s leat.
 Că de-ai fi frate cu mine
 Mi-ai vorbi numai de bine ;
 Mi-ai aduce 'n vadul tău
 Cântecul care-l vreau eu.
 Dar acum când vii la vale
 Mi-aduci durere și jale
 Și cum vii învâlvorat,
 Turburat și 'nsângerat,
 Mi-aduci jale și nevoi
 Si-mi dai veste de război.
 Si-altă foaie măr crețesc,
 Pe Siret la Mărășești
 Se bat obți 'mpărătești
 Cu armate românești.
 Foaie verde foi trifoi,
 Regimentul treizeci'doi
 Numai viteji și eroi,
 Ca niște lei purului
 Au sărit peste trancoși
 Și porneau la atac
 La dușmanii să dea la cap.
 Tunurile bubuiau,
 Mitraliere pocneau
 Și dușmanii tot veneau
 De nu se mai isprăveau.
 Foaie verde margărit,

Au venit cât au venit,
 Dar când fusesc 'n asfințit
 Sirurile s'au rărit,
 Cetele s'au isprăvit,
 Iar pe câmp în lung și 'n lat
 Stropit de sânge 'nchegat,
 Steteau trupuri sângerate
 Și de moarte sârutate,
 Foaie verde maghiran,
 Mărășești, vad năzdrăvan,
 Ai întors valul dușman
 Și oprăși oaste 'mpărătească
 La poarta moldovenească
 Și nu lăsași ca să treacă
 Dușmanii de patna șoacă.
 De-aici mulți ani în șir
 Va fi numai cimitir ;
 Cimitir unde 'ngropași
 Numai brazi și pâlținași,
 Numai foare de ostași.
 In jurul tău pe câmpii
 Iarba când o răsări
 Va fi neagră și amară,
 Jelită de-o 'ntreagă țară.
 Iar Siretu 'n drumul lui
 Va da drumul glasului
 Camereu să povestească
 Isparava ta ostășească,
 Val cu val, undă cu undă,
 Pân' la Dunărea bătrână,
 Pân' la marea cea spumată
 Și de-acolo 'n lumea toată.

*si inceaza apoi
 descrierea luptelor
 vifera de la Mărășești
 care*

In aceste cântece de război soldatul român nu și-a uitat pușca. Către ea se întoarce cu grije, cu recunoștință și cu iubire ca față de față mândră din sat, El îi cântă și ei, cu aceleași cuvinte pornite din suflet, aducătoare aminte de alte vremi, dar legate de ceea ce vedea și simțea în război. Ascultați cum își cântă pușca :

Foaie verde și-un dudău,
Când eram acas' flăcău
Purtam pușca cum vream eu,
Aplecată jumătate,
Cu cocoșele săltate,
Și-altă foaie trei masline,
Când aveam pușca cu mine
Nu mi-era frică de nime'
Nici de om și nici de fiară,
Nici de viața grea și-amară.
De-o duceam bine sau rău,
Mă știa doar Dumnezeu ;
De veneam, de mă duceam
Numai eu singur știam,
Numai eu și mândra mea,
Tinerică, sprintenea,
Cu trupul ca o smicea,
O smicea de pui de nuc
Că-i iubită d'un haiduc.
Foicică fir trifoi,
Graa e pușca de război
De-ți frânge urmăru'n doi.
De grea cât ar fi de grea
Ea te scapă de belea
~~Când tragi din tranșei cu ea,~~

~~Că tragi mult și îndesat~~
~~Și la dușman dai la cap,~~
~~Că tragi plumbul răjit,~~
~~De lași dușmanul miotrit,~~
~~De frigul morții trăsnit,~~
Foicică fir lălea,
Pușcă, pușculeana mea,
Când te simt că ești colea
Parcă-mi crește inima ;
Parcă uit pe unde sunt,
Și ce-am fost și-acu ce sunt,
Soldat bătrân și cărunț,
Când iau cătarea la cat
Și-mi culc obrazul pe pat,
Parcă simt că mai trăeșc
Și cu mândra mă iubesc,
Când o strâng la piept odată
Parcă-i mândra de-altădată.
Foaie verde peliniță,
Pușculeană. pușculiță,
Nu-ți cere neica guriță ;
Las s'o dai cât oi putea
La dușmani că-s fiară rea.
Tu însă să te 'ngrijești
Și zilele-mi să păzești,
Că și eu nu te-oi lăsa
Să te roadă rugina.

Și așa, cu cântecul, cu jocul, cu dorul, cu frunza și cu pușca, soldatul român, credincios steagului și Regelui, a răspuns chemării și a stat dârz în apărarea Patriei. Cântecurile sale de război, care nu se mai aud azi, sunt totuși mărturia nepieritoare a acestei credințe dârje către **Țara și Domnul său**. Cântă ca plugar, cântă ca păstor, el cântă și ca soldat, fiind că în cântec sufletul lui se înalță, se mângâie și se îndârjește în hotărîrea de a-și face datoria către **Țară și Rege**.